

Paide Hammerbecki Põhikool

AINEKAVA

KOOLIASTE	III
ÕPPEAINE	Eesti keel
ÕPPEAINE KIRJELDUS	<p>Põhikoolis pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante, eri tüüpi ja liiki tekste, mis tagavad toimetuleku suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ja loomisega.</p> <p>III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloomine ning keeleteadlikkus. Eesti keele õpetamise keskmes on (tervik)tekstid ja katkendid ning nendega seotud tekstitoimingud. Keelepädevuse tagab eriilmeline tekstivalik, mis võimaldab omandada keeleteadmisi ja kujundada hoiakuid.</p> <p>Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi nii individuaalselt kui ka koostöös.</p> <p>Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning</p>

süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.

Tekstiloomet õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada.

Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine mitmekülgset tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.

Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.

Keeletundides omandatakse keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevalikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine

TEADMISED:	OSKUSED:	HOIAKUD:
<p>on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult.</p>	<p>loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest;</p> <p>kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;</p> <p>analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;</p> <p>väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;</p> <p>mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;</p> <p>omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.</p>	<p>väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;</p> <p>väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;</p> <p>kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi.</p>
7. KLASS		
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU JA PÕHIMÕISTED	PRAKTILISED TÖÖD, ÕPIPROJEKTID, ÕPPETEGEVUS VÄLJASPOOL KLASSIRUUMI VM ÕPPETEGEVUSED
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus:</p> <p>tunneb suhtlusolukorra komponente, lahendab keelealaseid probleemülesandeid;</p>	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Suhtlusolukord, selle komponendid (valdkond, suhtlejate rollid, suhtlusviis).</p> <p>Tüüpilised suhtlusolukorrad koolis: loa küsimine, teate edastamine, abi palumine, abi pakkumine, nõu küsimine.</p>	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Osalemine diskussioonis, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.</p>

<p>kirjeldab suulise ja kirjaliku kõne keelelisi erijooni;</p> <p>eristab kirjakeelt argikeelest;</p> <p>selgitab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelist eripära, esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;</p> <p>põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust diskussioonides ja rühmaaruteludes, on arvestav vestluspartner.</p>	<p>Kooli kogukonnaga suhtlemine suhtlusolukorrast lähtuvalt. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.</p> <p>Suulise ja kirjaliku kõne erijooned. Kirjakeel vs. argikeel.</p>	<p>Diskussioonis partneri mõtte ümbersõnastamine, oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine.</p> <p>Hinnangu väljendamine neutraalselt ja viisakalt.</p>
<p>Teksti vastuvõtt:</p> <p>iseloomustab peamisi žanre e tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;</p> <p>kirjeldab, võrdleb ja analüüsib tekstide kasutusvaldkonda, eesmärgi ja suhtlusolukorda ning kasutab seejuures omandatud keele- ja tekstimõisteid;</p> <p>kirjeldab sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja kirjalikku moodust;</p>	<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>Žanri e tekstiliigi mõiste. Pragmaatilise ja esteetilise eesmärgiga tekstid. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.</p> <p>Lugemisstrateegiate valimine, eesmärgistab ja kavandab oma lugemist. Teksti kohta eri liiki küsimuste koostamine: äratundmine, meenutamine, mõistmine, näitlikustamine, võrdlemine, järeldamine, hindav, kontrollimine, uue terviku loomine.</p> <p>Multimodaalsus. Suhtlusmoodused: visuaalne, kirjalik, suuline, heliline, žestiline, kehaline. Multimodaalse teksti vaatamine ja lugemine. Eri mooduste märkamine, sõnumi kokkulugemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise</p>	<p>Teksti vastuvõtt:</p> <p>analüüsib teksti tekstitüübi alusel;</p> <p>toob näiteid jutustava, kirjeldava, arutleva lause ja tunnuste kohta loetavas tekstis;</p> <p>avaldatakse arvamust põhjendatult.</p>

<p>leiab tekstist ja lugemisülesandest lähtuva lugemisstrateegia, kohandab lugemisstrateegiat vajadusel lugemise ajal;</p> <p>selgitab arusaamatuks jäänut, esitab eri liiki küsimusi ja vastuväiteid, avaldab arvamust, vahendab teksti, võtab kokku, kommenteerib, tõlgendab ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega.</p>	<p>teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.</p> <p>Tekstitüübid: kirjeldav, jutustav, arutlev. Tekstide analüüs tekstitüübi tunnuste alusel. Jutustava teksti keelelised tunnused: dünaamilised verbid, lihtminevik, lausete sidumine ajalis-põhjuslike sõnade abil. Kirjeldava teksti tunnused: seisundiverbid, olemasolulaused, täpsustavad täiendid. Arutleva teksti tunnused: hinnangulisus, vastandus, lausete sidumine põhjuslike, tingimuslike ja vastandavate sõnade abil. Argumendi ülesehituse osad</p>	
<p>Tekstilooime:</p> <p>ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;</p> <p>arvestab kirjutamisel teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesisid grammatilisi tarindeid ja sõnavara;</p> <p>vormistab tekstitöötlusprogrammiga tekste, valdab toimetamisrežiimi;</p> <p>kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt</p>	<p>Tekstilooime</p> <p>Teksti ülesehituse ja tavade arvestamine kirjutamisel: oma teksti eesmärgi sõnastamine, adressaadi valimine. Kirjutamise kavandamine ja žanri arvestamine enne kirjutamist. Eeskujutekstide analüüs.</p> <p>Tekstisidususvõtted lause, lõigu ja tervikteksti tasandil. Lõikude järjestamine vastavalt teksti sõnumile ja eesmärgile.</p> <p>Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitöötluse põhimõtted.</p> <p>Paber- ja e-kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik. Kirja ülesehitus: pöördumine, tausta kirjeldus, kirja eesmärgi sõnastamine, kirja lõpetus, viisakusvormelid.</p>	<p>Tekstilooime:</p> <p>kirjutab eriliiki tekste; sõnaveebi kasutamine; kasutab tekstitöötlusprogramme.</p>

<p>tarbetekste (avaldus, tõend, seletuskiri);</p> <p>kirjutab koolivaldkonda sobivaid tekste (kindla eesmärgiga ülevaade, nõu küsimine);</p> <p>kasutab sihipäraselt ja korrektselt kirja eri vorme: e-kiri, paberkiri;</p> <p>kasutab kirjutamisel ÕSi ja Sõnaveebi ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevalikuid, mis sobivad enda teksti;</p> <p>kirjutab eri liiki kirjandit: jutustav ja arutlev kirjand;</p> <p>kirjutab eri liiki arvamustekste: kommentaar, repliik jne;</p> <p>kasutab tehisintellekti kirjutamise planeerimisel ja teksti toimetamisel.</p>	<p>Jutustava, kirjeldava laadi kasutamine omakogemuslike tekstide loomisel. Mälestusloo kirjutamine. Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine.</p> <p>Arvamuse kirjutamine: seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, põhjendamine. Probleemi sõnastamine, kirjeldamine, selgitamine. Argumendi ülesehitus.</p> <p>Tehisintellektiga töötamine kirjutamise planeerimisel ja toimetamisel. Intellektuaalomand</p>	
<p>Keeleteadlikkus:</p> <p>väärtustab eesti keelt ühena soome-ugri ja läänemeresoome keelena, kirjeldab ja mõistab eesti keele eripära, võrdleb eesti keele süsteemi õpitud keeltega;</p>	<p>Keeleteadlikkus</p> <p>Indoeuroopa keeled. Eesti keel kui soome-ugri keel ja läänemeresoome keel, läänemeresoome keeled. Läänemeresoome keelte eripära: astmevaheldus, käändesüsteem jne.</p>	<p>Keeleteadlikkus</p> <p>Järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid ning kasutab vajadusel sõnaveebi või Õigekeelsussõnaraamatut</p>

<p>suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner;</p> <p>kordab häälikute liike ja kaashäälikuühendi reeglit;</p> <p>silbitab ja määrab silpide liike;</p> <p>kasutab õigekeelsusallikaid välte ja rõhu määramisel;</p> <p>kirjeldab vältesüsteemi kui eesti keele eripära;</p> <p>selgitab tegusõna vormistiku eripära ja kasutusvõimalusi, kasutab käändelisi ja pöördelisi vorme oma funktsionaalselt;</p> <p>selgitab käänetevahelisi seoseid;</p> <p>kasutab õigekeelsusallikaid vormimoodustusel eesmärgipäraselt;</p> <p>meenutab tekste kirjutades kokku- ja lahkukirjutamise reegleid;</p> <p>kasutab tekstisidususvõtteid ja kirjeldab sidendite funktsiooni vastuvõetavates ja enda tekstis.</p>	<p>Teise keelega kõneleja toetamine: parafraseerimine, sõnade pakkumine, keele pakkumine, julgustamine, oma kõne tempo ja raskusastme kohandamine.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri</p> <p>Kordamine: häälikute liigitamine helilisteks ja helituteks. Kordamine: Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.</p> <p>Silbitamine, pikk ja lühike silp, kinnine ja lahtine silp. Tüvevaheldused kui eesti keele eripära: vältevaheldus ja laadivaheldus. Sõnavormist tüve eraldamine. Välte ja rõhu määramine ÕSi abil. Õigehääldus: vöörsõnade õigekirja kontrollimine ja hääldamine. Välte ja õigekirja seosed.</p> <p>Vormiõpetus</p> <p>Tegusõna kui lause põhiinfo kandja. Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv. Tegusõna aja, kõneviisi ja tegumoe kordamine ja tähendusvarjundid. Tegusõna käändelised vormid ja nominalisatsioon. Käändelise ja pöördelise vormi valik tekstis.</p> <p>Tegusõna astmevaheldus: veaohtlikud tegusõnad ja sõnavormid; õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust, Sõnaveebi kasutamine. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul.</p> <p>Käändsõnad. Käänetevahelised seosed, abstraktsed käänded. Veaohtlikud käändevormid. Käändsõna astmevaheldus. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul, õigekeelsussõnaraamatu ja Sõnaveebi kasutamine.</p>	
--	--	--

	<p>Veahtlike käänd-pöördsõnade kasutamine enda tekstis.</p> <p>Õigekiri</p> <p>Kokku- ja lahkukirjutamise meenutamine vajaduse järgi. Eesti keele põhireeglite ja ÕSi kasutamine.</p> <p>Lauseõpetus</p> <p>Teksti sidusvahendid: kordus, asendus, väljajätt ja nende eesmärgistatud kasutamine enda tekstis. Sidendite funktsioon.</p>	
DIGIPÄDEVUSED	<p>Info- ja andmekirjaoskus: e-kirja kirjutamine, Stuudiumi kasutamine</p> <p>Suhtlus – ja koostöö digikeskkonnas: suhtlusportaalid, argikeele kasutus, erinevate õppekeskondade kasutamine (<i>Canva, PowerPoint, Word, Kahoot</i> EKI.ee jne).</p>	
SEOS LÕIMINGUPLAANIGA	<p>Littera – kirjutab eesmärgipäraselt erinevaid tekste. Leiab tekstiloomeks vajalikku teavet ja valib kriitiliselt teabeallikaid.</p> <p>Kõnede konverents (isamaaline kõne – seos Vabariigi aastapäevaga)– esineb suuliselt, peab lühikese ettekande, oskab oma seisukohta põhjendada.</p> <p>Kohtumine kirjanikuga – emakeele ja kultuuri väärtustamine. Õpib tundma kultuuri eriilminguid.</p> <p>Teatrikülastus - õpib tundma kultuuri eriilminguid: draamakunst.</p>	